

ELKH | Eötvös Loránd
Kutatási Hálózat

**MTA Law Working Papers
2021/30**

**INFORMÁCIÓSZABADSÁG ÉS COVID
MAGYARORSZÁGON**

Bán-Forgács Nóra

ISSN 2064-4515

http://jog.tk.mta.hu/mta_lwp

Társadalomtudományi Kutatóközpont – MTA Kiválósági Kutatóhely

Eötvös Loránd Kutatási Hálózat

Centre for Social Sciences – MTA Centre of Excellence

Eötvös Loránd Research Network

INFORMÁCIÓSZABADSÁG ÉS COVID MAGYARORSZÁGON

Bevezetés

A koronavírus világjárvány az emberi jogok egyetemes rendszerét világszerte próbára tette. Kötelező korlátozó intézkedések sokaságát voltak kénytelenek polgárok eltűrni, akár a magánszférájukról, akár a szabad mozgásukról, akár a jogszolgáltatáshoz való hozzáférésről vagy bármely más alapjog gyakorlásáról volt szó. Rendszeresen felmerült az alkotmányjog „mérlegelési elve”, a „balancing” alkalmazása, tehát annak az igénye, hogy a közjog nyelvén meghatározzuk, hogy milyen alapjog korlátozás szükséges és arányos a XXI. század eddigi legnagyobb humánjárványa idején.

Az információs szabadság helyzete annyiban speciális, hogy a járványra vonatkozó közérdekű adatok, úgymint a járvány terjedése, a fertőzöttek és elhunytak száma, a járvány gócpontjai, a vakcinára vonatkozó legfontosabb tudnivalók és a járvánnyal kapcsolatos kormányzati intézkedésekről a hiteles tájékoztatás nem egyszerűen közérdekű adat, hanem tulajdonképpen előfeltételei az állampolgári bizalomnak a járvány leküzdésében. A világjárvány eddigi tanulsága, hogy csak hiteles, naprakész, ellenőrizhető információ tudja az állampolgári bizalmat megerősíteni, az esetleges nem kívánatos pánik-reakciókat lecsökkenteni (pl. indokolatlan menekülést olyan országrészekből, ahol nincs igazolható veszély, vagy a félelem vezérelte beteges izolációt hiteles tájékoztatással lecsökkenteni, vagy elkerülni egyes fertőzött vagy fertőzésnek kitett csoportokkal szemben a stigmatizációt stb.). Hogy egy példát külön kiemeljünk, hiteles tájékoztatás nélkül biztosan nem növelhető az oltás iránti bizalom az úgynevezett oltakozási hajlandóság, ami a nélkül nem lehet sikeresen leküzdni a világjárványt. Például közérdekű adatok kezelésére van szükség az oltási hajlandóság növeléséhez, alappal feltételezzük, hogy nő az oltási hajlandóság, ha az állampolgárok ismerik, hogy hány embert oltottak be Magyarországon és milyen oltóanyaggal, hányan haltak meg a nem beoltottak közül? Magasabb-e az elhunytak között az oltatlanok aránya? Ismert-e bármilyen egészségügyi kockázata a vakcinának?¹ Úgy tűnik a sajátságos „magyar út” az információs szabadság és Covid-19 nemzetközi gyakorlatában, hogy a magyar kormány az információs szabadság korlátozásában látta a megoldás kulcsát. A kormányzat sok esetben nem ismerte fel, hogy az információs hatalom hogyan szolgálja az érdekeit, részben pedig akadályát látta az információs szabadság, a közérdekű adatok széles gyakorlásában a saját hatékonyságának. Ezért igen korán a közérdekű adatok korlátozásának rendeleti eszközéhez nyúlt.

1. Szabályozás

Mint ismeretes, a magyar kormány először 2020. március 11-én hirdette ki a veszélyhelyzetet [40/2020. (III. 11.) Korm. rendelet a veszélyhelyzet kihirdetéséről], ezzel az egész országra kiterjedő különleges jogrend lépett életbe. A rendeleti kormányzás hullámokban, de folyamatos

¹ Például 2021 decemberében, a tanulmány lezárásának időpontjában még nem kezdődött el Magyarországon a 12 éves aluli gyermekek oltása, de ennek sikere erősen függ attól, hogy a kiskorúak oltásáról dönteni jogosult gondviselők milyen hiteles információhoz férnek hozzá, aggódnak-e az oltás mellékhatásai miatt, meggyőzi-e őket a nagy számú oltásra regisztrált jelentkező vagy hogy a kormányzati tájékoztatás szerint csökken-e a súlyos szövődmények kockázata az oltással.

meghosszabbításra került, és jelenleg, 2021 telén is különleges jogrend van Magyarországon életben. Az információs szabadság korlátozását először a 179/2020. (V. 4.) Korm. rendelet, a veszélyhelyzet idején az egyes adatvédelmi és adatigénylési rendelkezésektől való eltérésről,² majd az 521/2020. (XI. 25.) Kormányrendelet (ugyanezzel a címmel és ugyanezzel a tartalommal, de más számozással) szabályozta. Az 521/2020 (XI. 25.) Kormányrendelet hatályát veszítette 2021. február 8-tól. Majd a 27/2021. (I. 29.) Kormányrendelet újból hatályba léptette.³ Egy újbóli hatályvesztés után az 521/2020 (XI. 25.) hatályát a 80/2021. (II. 22.) Kormányrendelet 2021. május 23-ig meghosszabbította.⁴ Végül, a tanulmány írása szerinti utolsó módosítás értelmében, az 521/2020 (XI. 25.) Kormányrendelet hatályát a 271/2021. (V. 21.) Kormányrendelet újbóli meghosszabbította a koronavírus-világjárvány elleni védekezésről szóló 2021. évi I. törvény hatályvesztéséig.⁵

A Civil Liberties Union for Europe, Access Now és a Társaság a Szabadságjogokért civil szervezet 2020. májusában az Európai Adatvédelmi Testülethez (EDPB) fordult a 179/2020. (V. 4.) Kormányrendelet információs szabadságot és egyes adatvédelmi rendelkezéseket derogáló rendelkezései miatt. Az EDPB 2020. június 3-i válaszában hangsúlyozza, hogy az ügyben nincs hatásköre. A GDPR megsértésének a gyanúját a nemzeti adatvédelmi hatóság vizsgálhatja ki.⁶

Az információs szabadság jogát érintő korlátozások *kormányzati indoka* a Covid-19 elleni védekezésben a közigazgatás leterheltsége, az adatigénylések teljesítésének a késedelmére eszerint azért indokolt, mert az adatkezelőt egyéb pandémiával összefüggő feladatai leterhelik. A közérdekű adatok korlátozásának jellege a járvány alatt a következőben foglalható össze:

1. a közérdekű adat megismerése iránti igényt szóban nem lehet benyújtani, valamint az adatigénylésnek nem kell az Infotv. 30. § (2) bekezdése szerint az igénylő által kívánt formában, illetve módon eleget tenni, ha az a közfeladatot ellátó szerv előtti személyes megjelenéssel jár.
2. az adatok iránti igény beérkezését követő 45 napon belül tesz eleget az adatigénylésnek a szerv, ha valószínűsíthető, hogy az igénynek határidőben (15 napon belül) való teljesítése a közfeladatot ellátó szerv feladatai ellátását veszélyeztetné. Erről az igénylőt az igény beérkezését követő 15 napon belül tájékoztatni kell. Ez a határidő egy alkalommal 45 nappal meghosszabbítható.
3. ha az adatigénylés teljesítése a közfeladatot ellátó szerv alaptevékenységének ellátásához szükséges munkaerőforrás aránytalan mértékű igénybevételével jár, vagy az igényelt dokumentum jelentős terjedelmű, akkor az Infotv. 29. § (2) bekezdés értelmében költségtérítés állapítható meg, és az adatigénylést csak a költségtérítés megfizetését követő - korábbi 15 nap helyett - 45 napon belül kell teljesíteni. Ez a határidő egyszer 45 nappal meghosszabbítható

² Az adatigénylés Infotv.-től eltérő rendjét mindig a veszélyhelyzet elrendelését (és ismételt elrendelését) kihirdető jogszabály hatályához igazította a jogalkotó. A 179/2020 (V. 4.) kormányrendelet hatályát a veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 40/2020. (III. 11.) Korm. rendelettel kihirdetett veszélyhelyzet (a továbbiakban: veszélyhelyzet) megszűnéséig rendelte alkalmazni.

³ 27/2021. (I. 29.) Korm. rendelet a veszélyhelyzet kihirdetéséről és a veszélyhelyzeti intézkedések hatálybalépéséről. 4. § 17. pontja az 521/2020. (XI. 25.) Korm. rendeletet rendeli ismét alkalmazni.

⁴ 80/2021. (II. 22.) Korm. rendelet a 2021. február 8. napjával kihirdetett veszélyhelyzettel összefüggő rendkívüli intézkedések hatályának meghosszabbításáról. Az I. § 17. pontja értelmében: a Kormány a veszélyhelyzet idején az egyes adatigénylési rendelkezésektől való eltérésről szóló 521/2020. (XI. 25.) Korm. rendelet hatályát a koronavírus-világjárvány elleni védekezésről szóló 2021. évi I. törvény hatályvesztéséig meghosszabbítja.

⁵ 271/2021. (V. 21.) Korm. rendelet a 2021. február 8. napjával kihirdetett veszélyhelyzettel összefüggő rendkívüli intézkedések hatályának újbóli meghosszabbításáról 1. § 17. pont.

⁶ https://edpb.europa.eu/sites/default/files/files/file1/edpb_letter_out2020-0046_ngoshudecrees.pdf.

4. az igény teljesítésének megtagadásáról, annak indokaival, valamint a jogorvoslati lehetőségekről a tájékoztatást (Infotv. 30. § (3) bekezdés) az igény beérkezését követő 15 nap helyett 45 napon belül kell értesíteni az igénylőt. Ez a határidő további 45 nappal meghosszabbítható.
5. a megszorító intézkedéseket már folyamatban lévő közérdekű adat megismerésére vonatkozó igényekre is alkalmazni kell visszamenőlegesen.

A következőkben a tanulmány összefoglalja a három legnagyobb jelentőségű problémát a Covid és az információs szabadság összefüggésében Magyarországon: az első, hogy a korai járványügyi adatok regionális és területi bontásban nem kerültek nyilvánosságra. Ezért az első bekezdés címe: járványügyi adatok, megkésettség. A második bekezdés címe: a halálozási adatok nyilvánossága, közérdekű adatok és rossz kormányzati gyakorlatok. A második kardinális probléma, hogy a halálozási adatok és az átoltottság hitelességét a tudomány világából cáfolat érte, illetve a lélegeztető gépen lévő betegek halálozási adatait a kormány nem hozta nyilvánosságra. A harmadik probléma a személyes és közérdekű adatok elhatárolása Covid-fertőzöttséggel összefüggésben, ennek része az elhunytak alapbetegségének a beazonosíthatósága.

2. Járványügyi adatok, megkésettség

A korai járványügyi adatok hivatalból való közlése részint elmaradt, részint késlekedett. Ez a járvány 2020 tavaszi időszakában nehézséget okozott. A magyar kormány nem közölt a járvány első szakaszában területi és regionális járványügyi adatokat. 2020. március 19-én a miniszterelnökséget vezető miniszter úgy nyilatkozott, hogy a területi járványügyi adatokat azért nem közlik, mert „az operatív törzs álláspontja világos: nem szabad pánikot okozni egy-egy településen.”⁷

Közben a kormánykritikus 444.hu napilap egyik főcikkében elemzést végez arról, hogy az összes európai ország közöl területi adatokat a koronavírusos betegekről, kivéve Magyarországot.⁸ A NAIH elnöke sajtónyilatkozatában a területi adatok eltitkolásának okát abban látja, hogy ezen adatok döntés-előkészítő adatok is lehetnek, amennyiben a védekezésre való felkészülést, a védekezés helyét és idejét meghatározzák. (Mint ismeretes az Infotv. 27. §-a felsorolja az információs szabadság korlátait, ezek között pedig a döntés-előkészítő adatok külön nevesítve vannak).⁹ A NAIH elnöke szerint a területi adatok nyilvánosságra hozatalát mérlegelnie kell az operatív törzsnek és ha úgy látják, hogy ez megghiúsítaná „az eredményes harcot a vírus ellen”,¹⁰ akkor az adat nyilvánosságát korlátozni lehet. (Hiszen ilyen esetben egy későbbi döntést megalapozhat, például egy fertőzött városrész lezárásáról dönthet a hatóság

⁷ <https://infostart.hu/belfold/2020/03/19/kormanyinfo-tiz-tizenotszoros-a-lappangas-szazezres-lehet-a-megbetegedes>.

⁸ <https://444.hu/2020/03/17/az-osszes-europai-oroszag-kozol-területi-adatokat-a-koronavirusos-betegekrol-kive-magyarorszagot>.

⁹ Infotv. 27. § (5) bekezdése szerint a közfeladatot ellátó szerv feladat- és hatáskörébe tartozó döntés meghozatalára irányuló eljárás során készített vagy rögzített, a döntés megalapozását szolgáló adat a keletkezésétől számított tíz évig nem nyilvános. Ezen adatok megismerését - az adat megismeréséhez és a megismerhetőség kizárásához fűződő közérdek súlyának mérlegelésével - az azt kezelő szerv vezetője engedélyezheti. A 27. § (6) bekezdése szerint a döntés megalapozását szolgáló adat megismerésére irányuló igény - az (5) bekezdésben meghatározott időtartamon belül - a döntés meghozatalát követően akkor utasítható el, ha az adat további jövőbeli döntés megalapozását is szolgálja, vagy az adat megismerése a közfeladatot ellátó szerv törvényes működési rendjét vagy feladat- és hatáskörének illetéktelen külső befolyástól mentes ellátását, így különösen az adatot keletkeztető álláspontjának a döntések előkészítése során történő szabad kifejtését veszélyeztetné.

¹⁰ Interjú Péterfalvi Attilával. Magyarország élőben extra: Péterfalvi Attilával (2020-03-19) - HÍR TV. https://www.youtube.com/watch?v=YAQ_hPxiGQ.

anélkül, hogy tömeges elvándorlástól kellene tartania a félelem okozta pánik miatt). A kérdés inkább az, hogy az információs szabadság alapjogának lényeges tartalmát mennyire sérti, ha az európai jó gyakorlatokkal szemben a területi fertőzöttségi adatokat eltitkolja egy kormány?

Úgy tűnik, a magyar kormány álláspontját erősíti a NAIH-elnök, amikor hangsúlyozza, hogy attól még, hogy a területi adatok nem minősülnek statisztikai formában személyes, tehát védett adatnak, még nem kell őket nyilvánosságra hozni, mert azok nyilvánosságát más okból, pl. döntés-előkészítés okán, is lehet korlátozni. A NAIH hivatalban lévő elnöke kiemeli, hogy ellentmondás van (az ekkori gyakorlat szerint) a joggyakorlatban, mert a települési önkormányzatok a fertőzés adatait nyilvánosságra hozzák, ugyanakkor az Operatív Törzs ezen adatokat döntés-előkészítőnek tekinti, illetve tekintheti. A Hatóság elnöke rámutat, hogy az információs szabadság szabályozása nemzeti hatáskör, utalva arra, hogy az információs szabadság korlátozásának nincsenek mérföldkövei, csak a nemzeti jog szabhat annak határt, ebben más uniós normának nem kell megfelelni.¹¹ A NAIH 2020/2904-2. állásfoglalásában 2020. március végén a Hatóság elnöke megerősíti korábbi – fent részletesen tárgyalt – (televíziós) állásfoglalását, továbbá hivatkozik arra, hogy a járvány földrajzi terjedését a WHO is közzéteszi, innen is lehet tájékozódni.¹² Hasonlóan, Magyarországon is letölthető egy tájékoztató: <https://koronavirus.gov.hu> oldalon. A NAIH elnöke ezen állásfoglalásában megerősíti, hogy az Infotv. lehetővé teszi a döntés-előkészítő adatok nyilvánosságának a korlátozását: „Különösen igaz lehet ez egy spontán vagy gyorsan változó járványügyi helyzetre, ahol a tervezett vagy folyamatban lévő döntésekről, illetve az ezeket megalapozó információkról a közfeladatot ellátó szerv nem feltétlenül köteles teljes körű tájékoztatást adni. Hangsúlyozom, hogy a döntés megszületése után az információ igény csak akkor utasítható el, ha az adat megismerése további jövőbeli döntés megalapozását is szolgálja (...)”¹³. A tanulmány szerzőjének álláspontja szerint jogilag megalapozott lehet a NAIH kormányt támogató érvelése, azonban általános aggály a NAIH érvelésével szemben, hogy mérlegelés nélkül fogadja el a döntés-előkészítő adatokra való hivatkozást, holott a közérdekű adatok terjesztésének záloga és biztosítéka a független információs szabadság hatóság, amely álláspontját a kormányzati akarattal szemben is mérlegeli és ha szükséges érvényesíteni tudja. Ha arra a logikára támaszkodunk, hogy döntés-előkészítő adat az, amit a normatív aktus kibocsátója annak tart, akkor nincs szükség külön adatvédelmi és információs szabadság hatóságra.

3. NAIH gyakorlata

A NAIH állandó gyakorlata szerint a rendkívüli jogrend hatálya alatt „az Infotv. 29.§ (1) bekezdésétől¹⁴ eltérően a közérdekű adat megismerésének az adatot kezelő közfeladatot ellátó szerv az igény beérkezését követő 45 napon belül tesz eleget, ha valószínűsíthető, hogy az igénynek az Infotv. 29.§ (1) bekezdése szerint határidőben való teljesítése a közfeladatot ellátó szerv veszélyhelyzettel összefüggő közfeladatai ellátását veszélyeztetné.”¹⁵

„A Hatóság gyakorlata szerint, amennyiben a Korm. rendeletben meghatározott feltételek fennállnak, az adatigénylővel legalább közölni kell, hogy az Infotv. 29.§ (2) bekezdésének mely

¹¹ Interjú Péterfalvi Attilával. Magyarország élőben extra: Péterfalvi Attilával (2020-03-19) - HÍR TV. https://www.youtube.com/watch?v=YAQ_-hPxjGQ.

¹² <https://who.maps.arcgis.com/apps/opsdashboard/index.html#/ead3c6475654481ca51c248d52ab9c61>
<https://coronavirus.jhu.edu/map.html>.

¹³ NAIH 2020/2904-2.

¹⁴ Az Infotv. 29. § (1) bekezdése az igény teljesítésére 15 napos határidőt állít.

¹⁵ NAIH 2010-6/2021.

fordulata alapozta meg a teljesítési határidő meghosszabbítását, illetve a Korm. rendelet alapján mely veszélyhelyzettel összefüggő közfeladatainak ellátást veszélyeztetné az eredeti határidőben történő teljesítés. Nem elegendő a határidő meghosszabbításának tényét közölni, azt indokolni is szükséges.”¹⁶ „A Hatóság a Korm. rendelet szerint alkalmazható 45 napos teljesítési határidő és a meghosszabbítás indokoltságát minden esetben az ügy összes körülményének mérlegelése alapján vizsgálja.”¹⁷ Ez alapján például a NAIH nem találta jogszerűnek a közérdekű adatok megtagadását a gyömrői önkormányzat egyik adatigénylése kapcsán, ahol az igénylő két hónapig nem kapott választ kérdéseire.¹⁸ Érdekesen alakul a nagytarcsai önkormányzat NAIH-3092-4/2021 ügye, ahol a közérdekű adatigénylés beérkezését követően 2021. január 11-én a jegyző az igénylésre nyitva álló 15 napos határidőt az Infotv. szerint további 15 nappal meghosszabbította, közben azonban az 521/2020 (XI. 25.) hatályba lépésére hivatkozva a teljesítési határidőt 45 napban határozta meg. A NAIH vizsgálatában – az idézett Kormányrendelet kiterjesztő értelmezésének megfelelően – a folyamatban lévő ügyben is alkalmazandónak találta a meghosszabbított határidőket.¹⁹ Ugyanakkor azon időszakokban, amikor az információs szabadságot korlátozó kormányrendeletet – a vírushelyzet javulása okán – hatályon kívül helyezték, értelemszerűen (a vírushelyzetre vonatkozó és egyéb közérdekű adatigénylésnek is) az Infotv. fő szabálya szerint 15 napon belül eleget kellett tenni.²⁰ Így az egri önkormányzat mulasztást követett el, amikor 15 napon belül nem tájékoztatta az adatigénylőt arról, hogy az önkormányzat mikor, kitől és hány darab koronavírus tesztet szerzett be és hogy kik kaptak az önkormányzati vezetők közül gyorstesztet.²¹

A kutatás arra is rávilágított, hogy a fenti jogszabályi hivatkozáson túl, tehát a jogalap meghatározásánál a NAIH egyéb jogalapokra is hivatkozik. A NAIH/685-1/2021 állásfoglalásban nem találja kellő jogalpnak a 41/2020. (III. 11.) Korm. rendeletet az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány megelőzése, illetve következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében elrendelt veszélyhelyzet során teendő intézkedésekről. A 41/2020. (III. 11.) Korm. rendelet 3. (2) bekezdése szerint a hatósági házi karanténban tartózkodók ellátásáról való gondoskodás a települési önkormányzat polgármesterének feladata. Ezzel szemben a NAIH – egy rendkívül ritkán hivatkozott jogszabályra alapozva – az egészségügyi hatósági és igazgatási tevékenységről szóló 1991. évi XI. törvény 4.§ (8) bekezdésére alapozva megállapítja, hogy „a járványügyi helyzetről megállapított adatok nyilvánosak, a járványról megállapított adatokat az egészségügyi államigazgatási szerv köteles nyilvánosságra hozni.”²² Érdekesen alakul Donáth Anna Európai parlamenti képviselő 2020. áprilisi beadványa, ahol az „ország működéséhez szükséges létfontosságú” állami és nem állami gazdasági társaságok „működésének biztosítására” létrehozott Akciócsoportról és azon belül a Honvédelmi Irányító Törzsek (HI törzsek) működéséről tesz fel közérdekű adatigényléssel kérdéseket.²³ A NAIH álláspontja, hogy „önálló és elkülönült jogalanyiség, és ehhez társított költségvetés hiányában a HI törzseknek nincs közvetlenül számonkérhető közzétételi kötelezettsége”. Elsődleges feladatuk logisztikai, személyszállítási és őrző-védő. Az Infotv. 28.§ (1) bekezdés alapján

¹⁶ NAIH/2010-6/2021.

¹⁷ NAIH-831-11/2021. Lásd még: NAIH-4751-5/2021.

¹⁸ NAIH-831-11/2021. Lásd még NAIH-2940-8/2021.

¹⁹ NAIH-3092-4/2021.

²⁰ NAIH/2020/6190/3.

²¹ NAIH/2020/6190/3. Ha az igény kapcsán szükséges, akkor az Infotv. nem tiltja, hogy az adatigénylés teljesítésekor a közfeladatot ellátó szerv az adatigénylés értelmezését segítő, tájékoztatást, magyarázatot, kiegészítést tegyen a hiteles és teljesszerű tájékoztatás céljából.

²² NAIH/685-1/2021.

²³ 1108/2020 (III. 18.) Korm. határozat és 1101/2020 (III. 14.) Korm. határozat 3. a) és b) pontja.

közvetlenül az Akciócsoportot vezető honvédelmi miniszterhez vagy felettes szervéhez lehet közérdekű adatigénylést benyújtani.²⁴

4. A halálozási adatok nyilvánossága, közérdekű adatok és rossz kormányzati gyakorlatok

A kormányzat közérdekű-adat szolgáltatása a fentiekén túl egyéb bírálatot is kapott. Az egyik probléma, hogy a halálozási adatok között nincs információ azon rész-adatokra, amelyek a vírus természetéről részletesebb információt nyújtnak. Ilyen kifogásolt hiányos információ az intenzív osztályra, illetve a lélegeztető gépre került betegek halálozási statisztikája, ami a járvány csúcsain sajtóértesülések szerint 80% felett volt.²⁵

Magyarországon a [koronavirus.gov.hu/#hírek](https://www.koronavirus.gov.hu/#hírek) oldalon található a járvánnyal kapcsolatos legfontosabb kormányzat által közzétett adat. 2021. áprilisában a kormány közzétette az öt magyarországi oltóanyag hatékonyságáról összeállított statisztikáját. Az adatok az oltottak, illetve a százezer főre jutó oltottak számát vetette össze a vírussal megbetegedettek és elhunytak számával. Eszerint a legjobb összesített adatot a Sputnik orosz vakcina és a kínai Sinopharm produkálta.²⁶ A statisztikai adatok helyességét Karikó Katalin biokémikus kétségbe vonta, a professzor közösségi média oldalán ugyanis hiányolta az elhunytak életkorának a feltüntetését és a mintavétel időintervallumát indokolatlanul eltérőnek látta az összehasonlított vakcinák esetén.²⁷ Dobson Szabolcs gyógyszerész, a Koronavírus vakcináció – szakirodalmi tallózó elnevezésű Facebook-csoport alapítója pedig így fogalmaz:²⁸ „a kormány által megjelentetett adatokból szakmai következtetések nem vonhatók le. Nem látjuk, hogy figyelembe vették volna az oltási kampányok időpontját (lásd a járvány hullámműködését), az oltottak demográfiai, földrajzi és egészségi jellemzőit, a betegség súlyosságát, diagnosztikáját és egyebeket. Nem is tudjuk, vannak-e ilyen elemzéseket lehetővé tevő adatok. Hinni szeretnék abban, hogy a magyar járványügy tudományos színvonala jóval magasabb (hagyományosan az volt), mint amit itt látunk. Ha azonban az állami járványügyi döntéshozatal politikai marketinggel egybekötött hályogkovács színvonalú adatgyűjtéseken és feldolgozáson alapul, az tragikus. Szegény Magyarország”. A bírálatokra reagálva a kormányzat a közzétett adatok korrigálását később nem hajtotta végre. Az adatok továbbra is a bírált módon kerülnek nyilvánosságra.

Szél Bernadett országgyűlési képviselő 2021. június 16-án fordult az Emberi Erőforrások Minisztériumához: „Kérem, szíveskedjék megküldeni részemre a Magyarország Kormánya Facebook-oldalán április 25-én, „A második oltás utáni fertőzések és halálozások adatai 2020. december 26. és 2021. április 20. között” címmel közzétett táblázat alapjául szolgáló kutatás háttéranyagát, háttérszámításait és részletes dokumentációját.”²⁹ Az EMMI válaszában megismételte a bírált táblázat adatait (Megbetegedettek százezer oltottra vetített száma, egész számra kerekítve = (megbetegedettek száma a második oltás után összesen) / (beadott második oltások száma = teljesen oltottak) valamint elhunytak százezer oltottra vetített száma, egész

²⁴ NAIH 2020/3404/2.

²⁵ Az Egyenes Beszéd vendége Novák Hunor csecsemő- és gyermekgyógyász <https://www.youtube.com/watch?v=jzjLjxOJFdk>.

²⁶ <https://index.hu/gazdasag/2021/04/27/kormanyzati-tajekoztatasi-kozpont-vakcina-tablazat/>.

²⁷ <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10157763512121034&set=a.476277836033&type=3>. Lásd még: Magyar Orvosi Kamara véleménye: <https://index.hu/belfold/2021/04/27/a-mok-szerint-a-kormany-vakcinatablazata-nem-alkalmas-melyebb-kovetkeztetesek-levonasara/>.

²⁸ <https://www.facebook.com/groups/740482753554572/permalink/819601538976026/>.

²⁹ <https://444.hu/2021/08/04/szel-bernadett-kivananci-lert-volna-a-reszletes-adatokra-a-kormany-elhiresult-vakcinahatekonysagi-tablazatarol-de-nem-kapta-meg-azokat>.

számra kerekítve = (elhunytak száma a második oltás után összesen) / (beadott második oltások száma = teljesen oltottak).³⁰

2021. szeptemberében egy ellenzéki EP-képviselő, Ujhelyi István, közérdekű adat igénylésére, miszerint az elmúlt időszakban kórházba került, illetve elhunyt covidos betegek közül hányan és hányszor voltak beoltva, illetve milyen oltóanyaggal? – Nem kapott választ.³¹ Ferenci Tamás tanulmányában rámutat: sajnálatos módon Magyarországon a mai napig nincsen nyilvánosan, írásban rögzítve, hogy milyen eljárásrend határozza meg, hogy ezen besorolás szerint ki minősül koronavírusos halottnak.³²

A rossz kormányzati gyakorlatok között érdemes megemlíteni a korábban már tárgyalt mérlegelés nélküli döntés-előkészítésre hivatkozást, mint a közérdekű adatok nyilvánosságának a korlátját. A NAIH a kutatásban vizsgált egyetlen esetben sem állapította meg, hogy a döntés előkészítését szolgáló adat vagy információ valójában közérdekű adat, amelynek nyilvánosságát indokolatlanul korlátozza a kormányzat a vírushelyzetre hivatkozva.

Az első ilyen ügycsoport a már tárgyalt fertőzőtségi adatok földrajzi bontása volt, ahol a NAIH tulajdonképpen a kormány helyett is megfogalmazta az adatok elzárásának a jogalapját. A másik jellemző ügycsoport a vírus első hullámában a kórházi ágyak kiürítésével kapcsolatos adatigénylések köre. Miután a kórházi ágyak kiürítéséről szóló miniszteri utasítást nem hozták nyilvánosságra,³³ a magyar Helsinki Bizottság civil jogvédő szervezet az Emberi Erőforrások Minisztériumához (EMMI) 2020. április 20-án közérdekű adatigényléssel fordult,³⁴ amelyben kérte annak az intézkedésnek (utasításnak) a másolatát, amely szerint 2020. április 19-ig 50%-os ágykapacitás, összesen 32 900 ágy, a következő ütemben pedig 60%-os ágykapacitás, összesen 39 500 ágy felszabadítására kell sort keríteni a magyar kórházakban koronavírusos betegek későbbi ápolása céljából.³⁵ Az EMMI lakonikus válaszában így fogalmaz: „Tájékoztatom, hogy az Ön által kért dokumentum további jövőbeli döntés megalapozását is szolgálja, így igényét az Infotv. 27.§ (6) bekezdés első fordulata alapján elutasítom.”³⁶

Ehhez az ügycsoportoz tartozik a NAIH-157-2/2021 állásfoglalása az Országos Tisztifőorvosnak, ahol jogszerűnek találja, hogy megtagadták a 431/2020 (XI.18) Kormányrendelet több rendelkezésének és „Gulyás Gergely egy nyilatkozatának orvosi szakmai alapját” megismerje az indítványozó. Az adatigénylő a Nemzeti Népegészségügyi Központ (NNK) álláspontját is kérte az ügyben, hogy a textil maszk ruhaneműnek vagy gyógyászati segédeszköznek minősül-e. „A Hatóság megállapította, hogy az NNK nem sértette meg a bejelentő közérdekű adatok megismeréséhez fűződő jogát, amikor nem teljesítette adatigénylését (...)”³⁷ Ugyanakkor a NAIH felhívja Müller Cecília figyelmét arra, hogy „a maszkokra (...) vonatkozó tájékoztatás rendkívül fontos a jelenlegi helyzetben, ezért kérem, hogy az erre vonatkozó kérdéseket (...) a honlapon található tájékoztatók linkjének megadásával (...) válaszolják meg.”³⁸ Arra az ellentmondásra a NAIH álláspont nem ad magyarázatot, hogy

³⁰ Az EMMI küldött egy új táblázatot is arról, hogy hány embert oltottak be a különböző vakcinákkal. A 444.hu napilap szerint ez az adat, amit az Európai Betegségmegelőzési és Járványügyi Központjának adataiból amúgy is kiolvasható lett volna. <https://444.hu/2021/08/04/szel-bernadett-kivancsi-lett-volna-a-reszletes-adatokra-a-kormany-elhiresult-vakcinahatekonysagi-tablazatarol-de-nem-kapta-meg-azokat>.

³¹ https://nepszava.hu/3132813_miert-titkolja-a-covid-betegek-oltasi-adatait-a-kormany. Továbbá: <https://infostart.hu/belfold/2021/09/30/ujhelyi-istvan-pert-indit-a-covid-betegek-oltottsagi-adatai-miatt>.

³² <https://github.com/tamas-ferenci/ExcessMortEUR>.

³³ <http://www.ekint.org/az-allam-atlathatosaga-informacioszabadsag/2020-05-12/uevegemberkent-elni-a-nagytestver-orszagaban-avagy-a-lemeszarolt-informacios-szabadsagok>.

³⁴ https://kimittud.atlatszo.hu/request/korhazi_agykapacitas_felszabadit.

³⁵ <https://koronavirus.gov.hu/cikkek/korhazak-orszagszerte-felkeszulnek-tomeges-megbetegedésekre>.

³⁶ https://kimittud.atlatszo.hu/request/korhazi_agykapacitas_felszabadit.

³⁷ NAIH-157-2/2021.

³⁸ NAIH-157-2/2021.

amennyiben a maszkokra, illetve azok viselésére vonatkozó információ közérdekű adat és a honlapon ezt közzé kell tenni, akkor az NNK miért nem sértette meg a bejelentő közérdekű adatok megismeréséhez való jogát.

5. Az információs szabadság és adatvédelem konfliktusa Covid idején

Az információs jogok kutatói által ismert közhely, hogy a kutatás során előbb-utóbb elkerülhetetlen lesz bármely összefüggésben is értekezünk, egy fontos adatvédelmi/információs szabadság kérdésről, a két jog összeütközését vizsgálni. A Covid-19 világiárvány kapcsán a leglátványosabb konfliktus a fertőzöttek adatainak a nyilvánosságával függ össze. A járvány elleni védekezés korai szakaszában Magyarországon is felmerült, hogy a helyi közösségek úgy védték magukat a járvány ellen, hogy nyilvánosan beazonosították a fertőzötteket. Christina Etteldorf tanulmányában helyesen megjegyzi, hogy egy meghatározott személy fertőzöttségének a nyilvánossága olyan kérdés, ami számos hatóságnak fejtörést okoz Európa szerte.³⁹ Az ilyen személyes adat nyilvánosságra hozatala az érintett szociális, gazdasági helyzetét befolyásolhatja, és kontraproduktív lehet, amennyiben a hatóságokkal való együttműködéstől elriasztja az érintetteket, leginkább a stigmatizációtól való félelem miatt.⁴⁰ Különböző európai megoldások ismertek, a lett adatvédelmi hatóság például úgy fogalmaz, hogy a fertőzött területek megnevezésének kellően tágnak kell lennie ahhoz, hogy egy-egy ember személyesen ne legyen beazonosítható. Ilyen tág meghatározás, ha egy néhány száz fős lélekszámú település helyett a mellette lévő nagyvárost említik csupán.⁴¹

A NAIH/2020/3378/4 ügyben Szarvas város polgármestere személyes Facebook oldalán közzétette, hogy a város mely közterületét érintően rendelt el hatósági házi karantént, egy ízben az érintett ingatlan pontos címét is megnevezte, amit később kijavított és adminisztrációs tévedésnek nevezett. A NAIH rámutat, hogy a hatósági karantén jelölésének pontos és szigorú járványügyi szabályai vannak. „Egy kis településen elkerülhetetlen, hogy az érintett helyről és az érintett lakókról esetleg elterjedjen a fertőzöttség híre. Ez azonban nem jelenti azt, hogy akár a település vezetőjének, akár a háziorvosnak ezt az információt célzottan nyilvánosságra kell hoznia (...)”⁴² A NAIH-3418-4/2021 állásfoglalásban Mikófalva Község polgármesterét azért marasztalja el, mert a helyi óvoda zárt Facebook csoportjában tájékoztatást adott egy szülő Covid-pozitív státuszáról, annak teljes nevét nyilvánosságra hozva. A NAIH hangsúlyozza, hogy egy kistélepülésen szinte elkerülhetetlen, hogy a mindenki által ismert zárt közösségben elterjedjen valaki betegségének a híre. Ez azonban nem jelenti azt, hogy akár a település vezetőjének, akár másnak célzottan az ilyen információt nyilvánosságra kellene hozni. Az ilyen információ közlésének szigorú eljárási szabályai vannak. A településen megbetegedett, illetve hatósági karanténba került, esetlegesen sajnálatosan elhunyt személyek számáról adott tájékoztatás jogszerű, azonban minden egyéb cél nélküli adatkezelés elkerülendő. Ilyen lehet egy vagy több fertőzött utca kifejezett megnevezése egy kistélepülésen, vagy valamelyik fertőzött személy megnevezése a közösségi oldalon.

Jellemző a magyar adatvédelmi hatóság korai állásfoglalásaira, hogy még nincsenek kikristályosodva az adatvédelem elvei humánjárvány idején. Az előbbi ügyekhez hasonló tényállás mellett ugyanis a NAIH nem ellenzi a személyes adatok nyilvánosságra hozatalát. A fertőzés korai szakaszában a helyi média és Cigánd város hivatalos Facebook oldala közli egy a városból elszármazott ápolónő Covid-19 betegségét, amit maga a polgármester hoz

³⁹ Christina ETTELDORF, EU Member State Data Protection Authorities Deal with Covid-19: An Overview, 6 EUR. DATA PROT. L. REV (2020). 265.o.

⁴⁰ Uo. 276-77.o.

⁴¹ Uo. 277.o.

⁴² NAIH/2020/3378/4.

nyilvánosságra. A Frissmédia 2020. március 22-én megjelent írásában így fogalmaz: a város vezetője hiába bizakodott egy Budapesten dolgozó ápolónő, aki cigándi elszármazott tesztje pozitív lett.⁴³ A polgármester szerint „pánikra nincs ok, megtettük azokat az óvintézkedéseket, melyeket ilyenkor szokás. A családot (Gönczi család, Iskola utca) hamarosan meg fogják vizsgálni az eljárás szerint. Ők ezáltal az önkéntes karantén helyett, szigorú hatósági karanténba kerültek. Szóval nem mehetnek ki az ajtón mindaddig, amíg ki nem derül, hogy nem vírushordozók.” A Polgármester így folytatja: „mivel a családban kicsi gyerekek is vannak, arra kérem Önöket, kezeljék a helyén a kialakult helyzetet. Ne nehezítsük meg negatív kommentekkel az amúgy is nehéz napjaikat”. Ellentmondásos az ügyben a Hatóság érvelése, miszerint az érintett utólag nem kérte az adatai törlését, sőt hozzájárult adatai nyilvánosságra hozatalához, ezért nem sértették meg az Infotv. szerinti jogait. Ugyanakkor arra vonatkozó írásos dokumentumot, hogy az érintett, az érintett közleményben megnevezett családja előzetesen hozzájárult az adatai nyilvánosságához (tájékozott, önkéntes és határozott) módon, a kutatás nem talált. Így ez az ügy ellentmondásban áll a mikófalvai óvoda hasonló tényállásával.

A német, az osztrák, a svéd, a belga, a spanyol és a cseh adatvédelmi hatóság is hangsúlyozza, hogy a pandémiával összefüggésben konkrét neveket és más személyazonosításra alkalmas információt csak kivételes esetben lehet nyilvánosságra hozni. A szlovák adatvédelmi hatóság a szükségességét annak, hogy az érintett védelme vagy a közegészségügyi érdek erősebb a hatáskörrel rendelkező hatóságra bízva.⁴⁴ A litván adatvédelmi hatóság megtiltja az ilyen adatok közlését magánszemélyek által a közösségi médiában, arra hivatkozva, hogy csak a hatáskörrel rendelkező szerv hozhat ilyen jellegű döntést.⁴⁵ Az olasz adatvédelmi hatóság pedig egyenesen az újságírói etikai kódexet hiányolja (annak ellenére, hogy az adatvédelmi hatóságnak nincs az ilyen kódexekre ráhatása).⁴⁶

Az adatvédelem és az információszabadság konfliktusába illeszkedik a Covid-19 vírussal összefüggésben Áder János köztársasági elnök ügye. A beadványozó Áder János részére kiállított SARS-COV-2 elleni védőoltás nyilvánosságára hivatkozott. A panaszos a NAIH-3356-2/2021 ügyben a Köztársasági Elnöki Hivataltól mint közérdekből nyilvános adatot kérte az igazolás másolatának kiadását, arra hivatkozva, hogy a köztársasági elnök már előzetesen bejelentette, hogy megkapta a vírus elleni védekezés jegyében a Sinopharm kínai vakcinát. Tehát az adatot ő maga hozta nyilvánosságra. A beadványozó álláspontját erősíthette volna, de nem hivatkozott rá, hogy a NAIH/2020/3378/4 ügyben az érintett saját maga járult hozzá, hogy adatait nyilvánosságra hozzák. „Megjegyzem, hogy a NAIH gyakorlatában olyan eset is előfordult, hogy egy érintett háziorvos – a koronavírus elleni településszintű védekezés érdekében – saját maga járult hozzá ahhoz, hogy egészségügyi adatait és fertőzöttségének tényét a helyi elektronikus újságban nyilvánosságra hozzák.”⁴⁷ Áder János ügyében a NAIH állásfoglalásában kifejti, hogy az információs önrendelkezési jogról és információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 26.§ (2) bekezdésében szereplő közérdekből nyilvános adatkör kifejezetten a „közfeladat ellátásával összefüggő egyéb személyes adata” a köztársasági elnöknek, tehát mint államfő alkotmányos feladatainak teljesítésével szorosan összefüggő adatkörre vonatkozhat csak az adatkérés. Ha Áder János köztársasági elnök „önkéntes és szabad

⁴³ <https://frissmedia.hu/hir/egy-cigandi-apolono-is-covid-19-beteg/13913>.

⁴⁴ Christina ETTELDORF, EU Member State Data Protection Authorities Deal with Covid-19: An Overview, 6 EUR. DATA PROT. L. REV (2020). 277.o.

⁴⁵ <https://www.dvi.gov.lv/lv/zinas/dvi-vers-uzmanibu-uz-personu-tiesibam-un-pienakumiem-datu-aizsardzibas-joma-ves-elibas-informacijas-konteksta>.

⁴⁶ Christina ETTELDORF, EU Member State Data Protection Authorities Deal with Covid-19: An Overview, 6 EUR. DATA PROT. L. REV (2020). 278.o.

⁴⁷ NAIH/2020/3378/4.

elhatározásából nem hoz más döntést”, oltási igazolásának „megismerése közérdekű adatigénylés keretében jogszerűen elutasítható.”⁴⁸

6. Egy statisztikai adat, amely valójában személyes

Az információszabadság és adatvédelem kapcsolatában a leglátványosabb konfliktust Magyarországon egy brit diplomata halála okozta. Az index országos hírportál 2020 márciusában 25-én cikket közöl: A brit nagykövet-helyettes a koronavírus egyik áldozata Magyarországon címmel. „Steven Dick budapesti brit nagykövet-helyettes az egyik áldozata a koronavírus járványnak Magyarországon. Ő a tizedik, aki a koronavírus miatt hunyt el hazánkban. A mindössze 37 éves férfi kedden halt meg. Az Index értesülését a brit nagykövetség megerősítette”⁴⁹

A kormány márciusban közzétette és azóta folyamatosan frissíti a megbetegedettekről és elhunytakról szóló statisztikákat a <https://koronavirus.gov.hu/elhunytak> oldalon. Az elhunyt személyek száma mellett szerepel az életkoruk, a nemük és az alapbetegségük. Így fordult elő, hogy hazánkban a tizedik áldozat egy harminchét éves férfi volt, aki alkoholizmus alapbetegségben szenvedett. Az adatok a brit nagykövet helyettesére illettek, a statisztikai adatközlés eredményeként mindenki számára ismertté vált, hogy a nagykövet helyettes alkoholista volt. Ez érthető módon nemcsak a kegyeleti jogok miatt volt kínos a kormányzat számára, hanem azért is, mert egy küldő állam diplomatájáról közöltek szenzitív adatokat.

A Társaság a Szabadságjogokért civil jogvédő szervezet 2020. március 31-én állásfoglalást közölt „Jogsértő listát közölt az állam a koronavírus áldozatairól” címmel. A TASZ megjegyzi, hogy a mostani járványügyi helyzetben kényes az egyensúly a közvélemény tájékoztatása és a személyiségi jogok védelme között.

Nem elfogadható a TASZ szerint, hogy az adatokat minden egyes anonimizált és sorszámozott személyhez hozzárendelik és nyilvánosságra hozzák. A TASZ szerint „Csak olyan adatokat lenne szabad közzétenni, amelyek alkalmatlanok arra, hogy az egyedi információk visszakövetkeztethetők legyenek.”⁵⁰ A közvélemény tájékoztatása a TASZ szerint is fontos közérdek, de a jelenlegi módszertant át kell alakítania a kormányzatnak. A TASZ javaslata az, hogy a halálozások statisztikájában három grafikon szerepeljen. Az első a nemek arányát, a másodikban az életkori megoszlást és a harmadikban az alapbetegségek megoszlását mutatják. Egy grafikon csak egy jellemzőt tartalmazhat (tehát csak életkort vagy csak alapbetegséget). Így nem fordulhat elő, hogy az integrált adatok rámutatnak egy meghatározott személyre.

A TASZ állásfoglalásával szemben a NAIH „elnöke több nyilatkozatában is kiemelte, hogy a Hatóság nem tartja aggályosnak azt a táblázatot, amelyben az elhunytak alapbetegségét is nyilvánosságra hozta a portál, mivel a fentiek alapján a koronavírussal összefüggő információk közlése során addig nem sérülnek az adatvédelmi szabályok, ameddig az érintett személy konkrétan nem beazonosítható. A táblázatban szereplő nem, életkor és alapbetegség mellett további, a beazonosítást lehetővé tevő információt a kormányzati portál nem közölt, nem erősített meg, az azon közzétett statisztikai adatokból konkrét személy nem beazonosítható, így a közzétett adatok nem minősülnek személyes adatnak.”⁵¹ „Az egyes, beazonosítható személyek megbetegedésével kapcsolatos adatok természetesen különleges személyes adatnak minősülnek, melyek nem hozhatók nyilvánosságra, de amennyiben valóban anonimizált

⁴⁸ NAIH-3356-2/2021.

⁴⁹https://index.hu/belfold/2020/03/25/a_brit_nagykovethelyettes_a_koronavirus_egyik_aldozata_magyarorszagon/.

⁵⁰ <https://tasz.hu/cikkek/jogserto-listat-kozolt-az-allam-a-koronavirus-aldozatairol>.

⁵¹ NAIH2020/5138/2.

statisztikai adatokról vagy számadatokról van szó, illetve elhunyt betegek esetszámáról, úgy a személyes adatok védelméhez való jog ebben a kontextusban nem értelmezhető.”⁵²

A NAIH álláspontjával szemben a TASZ érvelése helytálló, de általános jogsértésre hivatkozása pontatlan. Éppen arról van ugyanis szó, hogy a kormányzat valóban a tájékoztatási kötelezettségének kívánt eleget tenni és növelni a válsághelyzetben a kormányzat iránti közbizalmat, amikor az elhunytakról az adatokat közölte. Ilyen esetben statisztikai hibáról, illetve statisztikai *felfedési hibáról* beszélhetünk. A statisztikai felfedési hiba lényege, hogy egy anonimizált statisztikai adat az összes többi körülmény folytán (ilyen az esetek kis száma, a mintavétel kis száma és egyéb ok) mégis azonosítható lesz és ezzel olyan egészségügyi vagy más adatok válnak nyilvánossá, amelyek jelentős hátrányt okozhatnak az érintetteknek. „Az informatika nagyfokú elterjedtségének és technikai fejlődésének következtében a közölt adatok analizálásával, kombinálásával olyan új információ birtokába juthat egy külső, harmadik személy, amelyet az adatközlőnek nem állt szándékában közölni. (...) A területi szintű tájékoztatásban kiemelten jelentkezik a probléma: a terület nagysága, az alacsony lélekszám, vagy az adattartalom miatt válik nem közölhetővé az adat. Például: – ritka foglalkozások közlése (például: a budapesti agglomeráció egyik kis településén élő operaénekesnő közölt adatai név nélkül egyértelmű felfedést jelentenek). – Egy átlagos foglalkozású (például bolti eladó) ember is azonosíthatóvá válik, ha csak egy emberről van szó a területen. – Ugyancsak védendőek bizonyos egyedi, ritka családi vagy egyéb körülmények kis területre vonatkozó adatközlésben (például: 8 gyermekes család; magas jövedelmű személy).”⁵³

Érdekes, hogy a NAIH elnöke nem észleli az adatvédelmi relevanciáját a felfedési hibának. Az Infostart 2020. április elsején így fogalmaz: nem tartja aggályosnak az adatvédelmi hatóság elnöke azt a táblázatot, amelyben a koronavírus-járványban Magyarországon elhunytak alapbetegségét is nyilvánosságra hozta az Operatív Törzs. Péterfalvi Attila az InfoRádióknak kiemelte: a brit nagykövet-helyettes kivételével nem lehet az áldozatokat beazonosítani.⁵⁴ A NAIH érvelése adatvédelmi szempontból nem helytálló. Adatvédelmi szempontból ugyanis egy személy beazonosíthatósága – főleg, ha az információ stigmatizációt és hátrányos megítélést eredményezhet, úgymint az alkoholizmus esetén – jogszerűtlen, az érintett családjára nézve aggályos. Nem érv ezzel szemben, hogy „a brit nagykövet-helyettes kivételével nem lehet az áldozatokat beazonosítani”, mert a tömeges jogsértés sokkal rosszabb lenne. Hogy mennyire statisztikai felfedési hiba történt, az jól jelzi, hogy miután a kormányzat nem volt hajlandó változtatni közlési gyakorlatán és a diagrammok elrendezésén, a megnövekedett esetszám mellett a jogsértés már nem következett be a nagyobb mintavétel mellett. Egy hasonló esetben a cseh adatvédelmi hatóság az egészségügyről „Gyakran Ismételt Kérdésként” megállapítja, hogy az anonimizálást például egy nyolcvanéves prágai férfi betegről szóló információ kielégíti, aki a fertőzés mellett tüdőproblémákban is szenved. Ezt azonban nem lehet egy kis településen a beteg lakóhelyére vonatkozó információkkal összekötni, mert a férfi kiléte felfedhető lesz. A közegészségügyi hatóságok feladata megakadályozni a beazonosítható információ terjedését.⁵⁵

Összefoglalás

⁵² NAIH/2020/3506-2. Lásd még: <https://hang.hu/belfold/koronavirus-csak-akkor-serulnek-adatvedelmi-jogok-ha-az-erintett-szemely-beazonosithato-115063>.

⁵³ ERDEI Virág- HORVÁTH Roland, Az adatfelfedés elleni védelem statisztikai eszközei. Statisztikai Szemle, 2004. augusztus. https://www.ksh.hu/statszemle_archive/2004/2004_08/2004_08_705.pdf.

⁵⁴ <https://infostart.hu/belfold/2020/04/01/a-veszelyhelyzet-vegeig-fenntartja-a-jarvany-miatt-elrendelt-rendkivuli-intezkedeseket-az-operativ-torz-a-nap-hirei>.

⁵⁵ https://www.uouu.cz/dp/id_ktg=5141.

Jelen tanulmány célja a magyarországi információszabadság gyakorlatának a bemutatása a Covid-19 járvány idején. Az első részben bemutatjuk azt a jogszabályi környezetet, amely a közérdekű adatokhoz való hozzáférést és terjesztést meghatározta a kezdetektől egészen a tanulmány lezárásáig terjedő időszakban.

Később a tanulmány összefoglalta a közérdekű adatok megismerésével kapcsolatos minden jelentős jogesetet, külön kitérve a regionális és területi adatok megkésett közlésére, a halálzási adatok pontatlanságaira, a személyes és közérdekű adatok elhatárolásának a problémájára a Covid-19 fertőzőséggel összefüggésben, ennek részeként az elhunytak alapsbetegségének a beazonosíthatóságára.

© Bán-Forgács Nóra

MTA Law Working Papers

**Kiadó: Társadalomtudományi Kutatóközpont (MTA Kiválósági
Kutatóhely)**

Székhely: 1097 Budapest, Tóth Kálmán utca 4.

Felelős kiadó: Boda Zsolt főigazgató

Felelős szerkesztő: Kecskés Gábor

Szerkesztőség: Hoffmann Tamás, Mezei Kitti, Szilágyi Emese

Honlap: <http://jog.tk.mta.hu/mtalwp>

E-mail: mta.law-wp@tk.mta.hu

ISSN 2064-4515